

Duurzaam & Sociaal!

PARTIJPROGRAMMA 2010-2014

Samenwerkingsverband van
Partij van de Arbeid, GroenLinks en progressieve inwoners
(voorheen PP93)

Dit programma is door de ledenvergadering van Progressief Bernheze op 26 november 2009 vastgesteld. In digitale versie is het programma op www.progressiefbernheze.nl beschikbaar. In gedrukte vorm kan het worden aangevraagd via reactie@progressiefbernheze.nl. Reacties zijn via dit e-mailadres eveneens van harte welkom. Overname van tekstfragmenten graag voorzien van bronvermelding.

© Progressief Bernheze, november 2009

Duurzaam & Sociaal!

Manifest van Progressief Bernheze voor de gemeenteraadsverkiezingen van 3 maart 2010

Deze tijd vraagt om een sterk, duurzaam en sociaal beleid. Grote vragen over economie, volksgezondheid en klimaat bepalen het dagelijks nieuws. Progressief Bernheze vindt dat er ook lokaal nog een wereld te winnen is. In kwaliteit van leven in plaats van onbelemmerde groei, in duurzame woningbouw, in het gebruik van schone energie.

Progressief Bernheze gaat terug naar de eigen dorpen en buurten. Daar wordt duurzame en sociale politiek zichtbaar, hand in hand met inwoners die er voor elkaar zijn. Progressief Bernheze wil dat jong en oud goed wonen, werken en leven, in een gezonde en groene omgeving. We hebben daarom vier speerpunten voor de komende vier jaar.

- 1. Een eerlijke en toegankelijke woningmarkt in een goede woonomgeving**
 - Een andere inrichting van woningmarkt en grondpolitiek, zodat koopwoningen ook voor jongeren en starters bereikbaar worden. En zodat jongeren en ouderen in de dorpen kunnen blijven wonen.
 - Meer mogelijkheden voor de combinatie wonen en zorg in de dorpen.
 - Duurzaam bouwen - milieuvriendelijk én levensloopbestendig - wordt het leidende principe bij woningbouw in Bernheze.
 - Meer speelvoorzieningen en gebiedseigen bomen.
- 2. Een écht gezonde leefomgeving**
 - Minder autoverkeer in de dorpen. Voorrang voor de fietser en de wandelaar, ruimte voor het stallen van fietsen, meer oplaadpunten voor elektrische fietsen.
 - De luchtkwaliteit in Bernheze is slecht vergeleken met omliggende gemeenten. De uitstoot van fijnstof neemt nog steeds toe, vooral door de uitbreiding van de intensieve veehouderij. Dat moet beter.
 - De groei van de intensieve veehouderij wordt waar mogelijk tegengegaan en de bedrijven moet hoe dan ook voldoen aan strenge eisen.
 - Het zelf opwekken van duurzame energie (zon, wind, warmtepompen, biomassa) wordt gestimuleerd.
 - Er is nu geen reden om bedrijventerrein Waalboss aan te leggen. Het komt er alleen als de noodzaak onomstotelijk is aangetoond.
- 3. Een sociaal en leefbaar Bernheze**
 - De kracht van Bernheze is dat elk dorp zijn eigen karakter, sociale samenhang en cultuur weet te behouden. Juist die schaal moet gekoesterd worden.
 - Participatie, goede basisvoorzieningen en sociale samenhang zijn de bouwstenen voor een goed beleid.
 - Er komt een nieuwe notitie gemeenschapshuizen, waarbij het accent ligt op activiteiten, leefbaarheid en WMO. De dorpscentra krijgen een belangrijke rol in het versterken van de sociale samenhang en participatie.
 - Er komt een actief werkgelegenheidsbeleid.
 - Peuterspeelzalen en kinderopvang gaan samen en worden ingebed in het basisonderwijs.
 - De situatie rond het vrijwilligerswerk wordt in kaart gebracht. Op basis daarvan komt er een actieplan en worden nieuwe methodes voor werving van vrijwilligers ingezet.
- 4. Een open en betrokken bestuur**
 - Communicatie, openheid en samenwerking met inwoners moeten kernwaarden zijn bij het bestuur van onze gemeente. Mensen worden directer bij het beleid betrokken.
 - Het college bestaat - naast de burgemeester - uit maximaal drie fte. De wethouders krijgen naast een inhoudelijke ook een gebiedsportefeuille.
 - Op het gebied van duurzaamheid gaat de gemeente het goede voorbeeld geven.
 - Er zal bezuinigd moeten worden. Uitgangspunt is geen zwaardere lasten dan het landelijk gemiddelde. De sterkste schouders dienen de zwaarste lasten te dragen.

Dit wil Progressief Bernheze de komende vier jaar omzetten in daden. En daarvoor hebben we uw steun nodig.

Doet u met ons mee?

PARTIJPROGRAMMA 2010-2014

	Van PP93 naar een nieuwe partij en een nieuw programma	5
	Inleiding: wereldproblemen en lokale politiek	6
1	Een eerlijke en toegankelijke woningmarkt in een goede woonomgeving	
	1.1 Woningbouw	7
	1.2 Wonen met zorg	7
	1.3 Grondprijnsbeleid	8
	1.4 Duurzaam bouwen	8
	1.5 Wonen in het buitengebied	8
	1.6 Woonomgeving	8
	1.7 In de dorpen	8
2	Een echt gezonde leefomgeving	
	2.1 Verkeer	9
	2.2 Schoner water	9
	2.3 Betere luchtkwaliteit	10
	2.4 Intensieve veehouderij	10
	2.5 Duurzame energie	10
	2.6 Natuur en landschap	10
	2.7 Waalboss	11
	2.8 Gezonde leefstijl	11
	2.9 In de dorpen	12
3	Een sociaal en leefbaar Bernheze	
	3.1 Dorpen en buurten	13
	3.2 Sociale zaken	14
	3.3 Onderwijs, kinderopvang en cultuureducatie	15
	3.4 Internationale samenwerking	15
	3.5 Lokale omroep	15
	3.6 Jeugdbeleid en vrijwilligerswerk	15
	3.7 Vrijwilligerswerk en verenigingsleven	15
	3.8 Cultuurhistorisch erfgoed	16
	3.9 In de dorpen	16
4	Een open en betrokken bestuur	
	4.1 Betrokkenheid van inwoners	17
	4.2 Bestuur van de gemeente	17
	4.3 Coalitievorming en college	18
	4.4 Gemeente en duurzaamheid	18
	4.5 Samenwerking Bernheze en Maasdonk	19
	4.6 Financieel gezonde gemeente	19

VAN PP93 NAAR EEN NIEUWE PARTIJ EN EEN NIEUW PROGRAMMA

Vanaf de start van de gemeente Bernheze in 1994 hebben de Partij van de Arbeid, GroenLinks en progressieve inwoners van Bernheze samengewerkt in PP93. Dit politieke samenwerkingsverband heeft vijftien jaar lang een belangrijke bijdrage geleverd aan het bestuur van de gemeente. Met het wijzigen van de naam PP93 in **Progressief Bernheze** gaan we een nieuwe toekomst tegemoet.

De naam Progressief Bernheze maakt duidelijk dat we staan voor een partij met een herkenbaar lokaal profiel, maar ook een duidelijke binding met de twee landelijke partijen. En dat we staan voor een progressief, op de toekomst gerichte gemeente, met betrokken inwoners, succesvolle bedrijvigheid en een actief verenigingsleven. Voor die mooie gemeente Bernheze willen wij ons ook de komende jaren met hart en ziel blijven inzetten.

Voor de komende vier jaar willen we:

1. dat jongeren en ouderen goed kunnen wonen
2. een gezonde en groene leefomgeving
3. een sociale en leefbare gemeente
4. een open en actieve gemeente met betrokken inwoners.

Deze vier thema's zijn in dit programma uitgewerkt in politieke hoofdlijnen en in belangrijke aandachtspunten voor de dorpen van Bernheze.

Ons motto blijft: duurzaam en sociaal!

Duurzaam samenleven betekent voor ons een duurzaam leefmilieu en zorg voor de natuur. Aandacht voor alternatieve energiebronnen en een duurzaam milieubeleid vindt Progressief Bernheze van groot belang.

Voor ons betekent sociaal: werk, een toereikend inkomen en een goede woning voor iedereen. Sociaal betekent ook een overheid die daarbij mogelijkheden en een sociaal vangnet biedt. Zij die een extra steuntje in de rug nodig hebben, kunnen daar op rekenen. We vragen ook dat iedereen naar vermogen bijdraagt, bereid is werk te aanvaarden of vrijwilligerswerk te doen. En sociaal betekent voor iedereen gelijke toegang tot goede onderwijs- en zorgvoorzieningen en voldoende mogelijkheden voor sport, spel en ontspanning.

Het gaat ons om een samenleving waar mensen trots zijn op hun eigen dorp en op Bernheze. Om een samenleving waar mensen zich verbonden voelen met elkaar. Om een samenleving waar mensen actief bijdragen aan de leefbaarheid van werken, wonen en leven.

Deze tijd vraagt om een sterk, duurzaam en sociaal beleid.

De economische recessie en wereldwijde financiële crisis vormen een groot welvaartsprobleem. Het klimaat is in gevaar. De productie en verdeling van ons voedsel stagneert.

Dat zijn de wereldwijde problemen die onze tijd een grimmig gezicht geven.

De financiële crisis is veroorzaakt door banken en politici die de overheid terzijde schoven en de belangen van werknemers en goede initiatieven van ondernemers negeerden. Hebzucht overheerste.

De situatie van ons water, onze grondstoffen, onze landbouwgronden en onze bossen laat zien dat we boven onze stand leven. We gebruiken meer dan klimaat en ecosysteem aankunnen. Deskundigen pleiten voor het loslaten van onze wegwerpconsumptie - met haar enorme bergen afval en energiegebruik - en een veel grotere inzet op hergebruik en duurzaamheid. Investeren in duurzame, schone technieken vormt een uitdaging voor overheid en bedrijfsleven. Ook op lokaal niveau.

Er is ook reden voor optimisme. Zonder onze welvaart te hoeven afbreken, kunnen schonere technieken en maatschappelijk betrokken banken bijdragen aan een beter leefmilieu. Dan kan het niveau van onze levensstijl blijven bestaan, maar op een andere manier.

Lokale politiek gaat op het eerste gezicht niet over de recessie, het klimaat of de voedselcrisis. Maar Progressief Bernheze vindt dat er op lokaal niveau een wereld te winnen is. In kwaliteit in plaats van onbelemmerde groei, in duurzame woningbouw en in het gebruik van schone energie in woonwijken en op bedrijfsterreinen.

Kwaliteit van leven gaat om de directe woon- en leefomgeving. Progressief Bernheze wil terug naar de eigen buurt en wijk. Daar moet duurzame en sociale politiek zichtbaar worden, hand in hand met inwoners die er voor elkaar zijn.

Kansen moeten voor iedereen gelijk zijn. Maar de praktijk leert anders. Daarom wil Progressief Bernheze de woningmarkt en de grondpolitiek anders gaan inrichten, zodat koopwoningen ook voor jongeren en starters bereikbaar worden. Woningen die bovendien in een gezonde leefomgeving staan. Ook dat vergt een actieve lokale politiek, in deze tijd van fijnstof en Q-koorts.

Wij willen dat jong en oud goed wonen, werken en leven, in een gezonde en groene omgeving.

Deze idealen wil Progressief Bernheze de komende vier jaar omzetten in daden. En daarvoor hebben we uw steun nodig.

Doet u met ons mee?

1 EEN EERLIJKE EN TOEGANKELIJKE WONINGMARKT IN EEN GOEDE WOONOMGEVING

Starters op de woningmarkt hebben het erg moeilijk, vooral als ze een woning willen kopen. De economische crises heeft dat nog moeilijker gemaakt, doordat het steeds lastiger wordt een hypotheek te krijgen. Mensen stellen hun verhuisplannen uit, omdat ze geen dubbele woonlasten willen. En zo raakt de markt nog verder op slot.

Progressief Bernheze wil dat Bernheze een **economisch en sociaal levendige gemeente** blijft. Een gemeente met een heterogene bevolking, naar leeftijd en inkomen. Wij willen **evenwichtig samengestelde wijken**, met goedkopere en duurdere woningen, waar ouderen, jongeren en gezinnen wonen. In alle dorpen moet er aandacht zijn voor een **gevarieerde bouw van huurwoningen, koopwoningen en vrije kavels**. Tevens moeten er meer mogelijkheden worden geboden voor particulier opdrachtgeverschap, groepsbouw en zelfbouw.

Progressief Bernheze zet zich extra in voor woningzoekenden die het moeilijk hebben op de woningmarkt: **(jonge) starters, ouderen en gescheiden gezinnen**. Voor hun huisvesting draagt de gemeente in onze ogen een bijzondere verantwoordelijkheid. Om dat waar te maken is samenwerking met woningcorporaties en de andere gemeenten in de regio nodig.

Progressief Bernheze wil het **openbaar gebied** fraai inrichten: een openbare ruimte waar iedereen graag verblijft en zich veilig voelt. Progressief Bernheze vindt dat het **dorpse karakter** van de gemeente al teveel is aangetast. Hoogbouw moet daarom worden beperkt - ook in Heesch - ten gunste van laagbouw met behoud van de open, groene ruimte in de dorpen.

1.1 WONINGBOUW

Voor **jongeren** en jonge gezinnen met een laag inkomen moeten er in alle dorpen van Bernheze voldoende en betaalbare woningen beschikbaar zijn. Dat geldt ook voor **ouderen** die zorg nodig hebben. Hiervoor is meer flexibiliteit en meer keuze op de woningmarkt nodig. Er komen concrete **prestatieafspraken met de woningcorporaties**, zodat er voldoende (sociale) huur- en koopwoningen beschikbaar komen. De kansen die nieuwbouw en herstructurering biedt moeten daarbij ten volle worden benut.

Er komt een **stimuleringsregeling 'kopen met korting'**, bijvoorbeeld door middel van maatschappelijk gebonden eigendom. Daarnaast worden zelfbeheer, groepsbouwen en (collectief) particulier opdrachtgeverschap meer ingezet, vooral voor jongeren, ouderen en mensen met lage inkomens.

1.2 WONEN MET ZORG

Woningen voor ouderen worden aangepast tot levensloopbestendige en betaalbare woningen, waar zorg op maat kan worden geleverd en waar sprake is van een veilige, leefbare en bereikbare wijk.

Ouderen en gehandicapten moeten zo lang mogelijk in hun eigen sociale omgeving kunnen blijven wonen. Hiervoor gaat de gemeente met subsidie en/of regelgeving bijdragen aan **sociale, medische en andere voorzieningen aan huis**.

In elk dorp komen **voldoende zorgwoningen**, zoals bijvoorbeeld psychogeriatrische wooneenheden voor dementerende ouderen.

Er komt ruimte voor **mantelzorgwoningen**, zodat mensen die zorg nodig hebben, kunnen worden opgevangen door de eigen familie. Er komen ook meer mogelijkheden tot **in- en bijwoning**.

1.3 GRONDPRIJSBELEID

Bernheze gaat **gedifferentieerde grondprijzen** hanteren, waarbij de grondprijs voor sociale huur- en koopwoningen en maatschappelijke voorzieningen aanmerkelijk lager is dan voor de commerciële markt. Woningen worden dan beter betaalbaar.

1.4 DUURZAAM BOUWEN

Duurzaam bouwen wordt het leidende principe in Bernheze bij nieuwbouw en herstructurering. Duurzaam wil zeggen **milieuvriendelijk én levensloopbestendig**.

1.5 WONEN IN HET BUITENGEBIED

In het buitengebied wordt op **vrijkomende agrarische locaties** en volgens het ruimte-voor-ruimte-principe woningbouw mogelijk, in samenspraak met bewoners en met inachtneming van de kwaliteit van de ruimte.

1.6 WOONOMGEVING

Er komt meer ruimte voor **gebiedseigen bomen**, die tot volwassen bomen kunnen uitgroeien.

Er komt meer **speelruimte** voor kinderen.

1.7 IN DE DORPEN

In **Vorstenbosch** worden de woningen aan het Liebregtsplein aangepast tot levensloopbestendige nultredewoningen.

In **Heeswijk-Dinther** worden D'n Tol, Ter Weer, Cunera en LHNO voortvarend ingevuld, in samenspraak met omwonenden en belanghebbenden. Op die plekken komt een gevarieerd en duurzaam woningaanbod, voor jong en oud.

Voor woningbouw in de richting van het **kasteel Heeswijk** geldt terughoudendheid.

In **Nistelrode** worden rondom de Wevershof woningen herontwikkeld.

Mensen leven bewuster en vinden hun gezondheid steeds belangrijker. Een schone en groene omgeving horen hierbij. **Gezondheid en leefmilieu** hebben immers alles met elkaar te maken. Progressief Bernheze zet zich in voor een **schone, gezonde en groene omgeving**. Een groenere omgeving begint dicht bij huis: minder verkeershinder, minder hinder van de intensieve veehouderij, meer duurzame energie, terughoudendheid met het aanleggen van wegen en bedrijventerreinen ten koste van natuur en landschap.

Bij het maken en uitvoeren van gemeentelijke plannen moeten de effecten voor gezondheid en leefomgeving voorop staan. Plannen die de gezondheid bedreigen passen we aan of gaan niet door.

Verkeer wordt weliswaar wat schoner, maar neemt nog steeds toe. Progressief Bernheze wil **minder autoverkeer in de dorpen** door het fietsen en wandelen aantrekkelijker te maken: **voorrang voor de fietser en de wandelaar**, ruimte voor het stallen van fietsen, meer oplaadpunten voor elektrische fietsen.

De **luchtkwaliteit** in Bernheze is slecht vergeleken met omringende gemeenten. Vooral de concentratie fijnstof baart ons zorgen. Fijnstof in hoge concentraties is niet alleen schadelijk voor de luchtwegen, het is ook drager van ziektekiemen zoals de **Q-koorts**. De hoge concentratie fijnstof is het gevolg van het grote aantal bedrijven in de intensieve veehouderij (vooral het pluimvee). Weliswaar blijven de meeste bedrijven onder de nu nog geldende Europese normen, maar in totaal neemt de uitstoot van fijnstof nog steeds toe. Wij staan voor een actief beleid om de luchtkwaliteit te verbeteren. De **groei van de intensieve veehouderij moet waar mogelijk worden tegengegaan en hoe dan ook voldoen aan strenge eisen**.

Voor Progressief Bernheze is er nu geen reden om het bedrijventerrein **Waalboss** aan te leggen. Het komt er alleen als de noodzaak onomstotelijk is aangetoond.

2.1 VERKEER

Er komen **fietsstraten** om de dorpen te verbinden. Fietspaden worden zoveel mogelijk gescheiden van het ontsluitingsverkeer. Dus **veilige fietspaden** door het buitengebied.

Doorgaand verkeer wordt zoveel mogelijk om de dorpen geleid door het bieden van alternatieven.

Het **openbaar vervoer** in onze gemeente wordt zoveel mogelijk in stand gehouden en waar mogelijk verbeterd, zodat er via het bestaande wegennet aansluitende snelle busverbindingen zijn naar de NS-stations. De op- en uitstapplaatsen voor het openbaar vervoer zijn veilig en voorzien van een veilige fietsenstalling en wachtruimte.

In recreatie- en natuurgebieden en de dorpen langs grote wegen worden **schadelijk stoffen** 'ingevangen' door landschapselementen.

2.2 SCHONER WATER

Vanuit de landbouwgronden spoelen schadelijke stoffen naar het oppervlaktewater. Er komen **mest- en spuitvrije zones** en het aanleggen van **natuurstroken langs de beken** wordt gestimuleerd. Vooral akkervogels profiteren van deze natuurstroken. De gemeente ondersteunt dit randenbeheer financieel met het groenblauwe stimuleringskader.

Er komen meer maatregelen om lozingen op het oppervlaktewater vanuit van het riool bij stevige regenbuien te voorkomen. Minder **regenwater** moet in het riool verdwijnen. Met het waterschap gaan we bekijken of een **extra zuivering** bij de rioolwaterzuivering het water schoner kan maken.

2.3 BETERE LUCHTKWALITEIT

Er komt een **Actieplan Luchtkwaliteit Bernheze**, met twee speerpunten: het autoverkeer in de dorpen en de invloed van de intensieve veehouderij.

2.4 INTENSIEVE VEEHOUDERIJ

Het nieuwe **Bestemmingsplan Buitengebied** waarborgt dat:

- groei van de intensieve veehouderij mag geen negatief effect hebben op de luchtkwaliteit
- er worden duidelijke criteria en strenge eisen gesteld aan zogenaamde 'duurzame locaties'
- het aantal duurzame locaties voor de intensieve veehouderij wordt zeer kritisch bekeken op de gevolgen voor de luchtkwaliteit, geur, verkeersdruk en ruimte voor andere functies
- de geurverordening wordt aangepast.

De gemeente stimuleert bedrijven het **dierenwelzijn** (verder) te verbeteren.

Veel agrarische bedrijven zullen de komende jaren gaan stoppen wegens schaalvergroting en gebrek aan opvolgers. Stoppen van bedrijven wordt ondersteund door het **bieden van alternatieven** op de bestaande locaties. **Omschakeling** naar verbrede landbouw, wonen, landgoed, kantoor, bed- and breakfast of kleinschalige bedrijvigheid is mogelijk als dit geen belemmering met zich meebrengt voor de ontwikkelingen in de omgeving en de veehouderijlocaties met toekomstperspectief. Nieuwe activiteiten moeten bijdragen bij aan de leefbaarheid van het landelijke gebied. Niet in gebruik zijnde milieuvergunningen worden ingetrokken en de bestemmingen van de locaties worden in overeenstemming gebracht met het gebruik.

2.5 DUURZAME ENERGIE

Het zelf opwekken van energie wordt gestimuleerd. Alle vormen (zon, wind, warmtepompen, biomassa) zijn toegestaan mits zij geen hinder voor omwonenden opleveren en het landschap niet aantasten. Voor windenergie geldt daarbij dat het hoogste punt van een turbine niet meer dan twee meter boven het hoogste gebouw op die locatie mag uitsteken.

2.6 NATUUR EN LANDSCHAP

Vanuit alle dorpen zijn wandelpaden aanwezig de natuur in. Er komt een **netwerk van wandelpaden** ("Bernhezer Ommetjes") door de hele gemeente - over zandwegen, door de weilanden, langs de beken, door de natuur, langs de molens, kastelen en landhuizen - die aansluiten op de netwerken van de omliggende gemeenten.

Er worden **ecologische verbindingzones** aangelegd tussen de grotere natuurgebieden. **Kleinschalige kavelruilen** stimuleren de grondeigenaren hieraan mee te werken, omdat met deze kavelruilen de agrarische bedrijfsstructuur wordt verbeterd.

Het beheer van de gemeentelijke natuurgebieden en de bossen richt zich op het **versterken van de biodiversiteit en de natuurbeleving**. De wandelaar en de fietser zijn welkom in de natuur. Op de Maashorst participeert de gemeente om een natuurgebied met landelijk aanzien te realiseren. Voor het onderhoud en het beheer van de gemeentelijke natuur- en bosgebieden en de bermen stimuleert de gemeente de ontwikkeling van **agrarische natuurverenigingen**. De gemeente sluit contracten met de agrarische natuurverenigingen voor het beheer en het onderhoud.

In samenwerking met Brabants Landschap wordt het **kleinschalige cultuurlandschap** op meerdere locaties hersteld.

Bermen langs de wegen staan in het voorjaar en in de zomer vol met bloeiende bloemen. De **berminventarisaties van IVN Bernheze** gebruikt de gemeente om het onderhoud en het beheer vast te stellen. Deskundigen met ecologische kennis voeren het onderhoud en het beheer uit. Het waterschap en de gemeente stemmen het beheer op elkaar af.

De aanleg en het beheer van houtsingels, hagen, bomen, akkerranden en poelen stimuleert de gemeente met het **stimuleringskader groenblauwe diensten**.

2.7 WAALBOSS

Er gelden de volgende voorwaarden voor de komst van Waalboss (dat pas een optie is als de noodzaak daarvan onomstotelijk is vastgesteld):

- een omvang van maximaal 60 hectare
- herstructurering van de bestaande bedrijventerreinen geherstructureerd zijn;
- een goede ontsluiting
- veel werkgelegenheid voor de bewoners van Bernheze
- toegankelijkheid voor plaatselijke ondernemers
- het terrein is selfsupporting qua energieverbruik, afval, water, et cetera (cradle-to-cradle) en is daarmee een voorbeeld voor duurzaamheid en innovatie.

2.8 GEZONDE LEEFSTIJL

De gemeente stimuleert samen met de GGD een gezonde leefstijl door voorlichting en verleiding. Een mooie en gezonde omgeving met mooie wandel- en fietspaden stimuleert mensen te gaan wandelen en fietsen.

De sportvoorzieningen in de gemeente worden op peil gehouden en waar nodig uitgebreid.

2.9 IN DE DORPEN

Door een aansluiting op de N279 ter hoogte van Retsel moet er een einde komen aan het vele doorgaande weg door de kern van **Heeswijk-Dinther**. Als de N279 wordt verbreed, moeten alle doelen op het gebied van natuur, landschap en waterberging in het Aa-dal tegelijk worden uitgevoerd samen met de verbreding van de weg. De inpassing van de weg bij het kasteel zullen wij kritisch volgen.

De **milieustraten** gaan langer open. Het ophalen van plastic huishoudelijk afval moet structureel worden geregeld.

De integrale dorpsontwikkelplannen (iDOP's) van **Loosbroek** en **Vorstenbosch** worden voortvarend uitgewerkt en uitgevoerd. Er worden ook iDOPS's gemaakt voor **Heesch**, **Heeswijk-Dinther** en **Nistelrode**.

Er komt een evenwichtige verdeling van de verkeersdruk door het centrum van **Heesch**. Eén enkele straat mag niet onevenredig belast worden. Er komt een studie naar een rondweg Heesch aan de noord- (dan eventueel in samenwerking met de gemeente Oss) en de zuidkant.

Kwaliteit van leven gaat in de eerste plaats over de **directe woon- en leefomgeving**. Terwijl steeds meer activiteiten - werk, recreatie - relatief ver van huis plaatsvinden, willen veel mensen ook zo lang als dat kan in de eigen, vertrouwde omgeving blijven wonen. In grote woorden: globalisering gaat samen met de behoefte om lokaal geworteld te blijven. Dat heeft ook een keerzijde. Voor veel activiteiten, die we gewend waren in de eigen omgeving te organiseren, hebben we nu geen tijd meer.

Progressief Bernheze wil niet terug naar de tijd van *Toen was geluk nog heel gewoon*. Maar wij willen wel deze ontwikkelingen en de gevolgen ervan serieus nemen. De dubbele vergrijzing bijvoorbeeld: het risico dat jongeren uit wijken en dorpen vertrekken en een ouder wordende bevolking achterblijft. Dat geeft risico's op vereenzaming van mensen. Onze voorzieningen - en vooral de zorg - kunnen nu geen gelijke tred houden met deze ontwikkelingen. Omdat er steeds meer ouderen komen, maar ook door te weinig 'handen aan het bed'. De kracht van Bernheze is dat elk dorp zijn eigen karakter, sociale samenhang en cultuur weet te behouden. Er is nog veel zorg en aandacht voor elkaar. Juist de kleine schaal van het **dorp**, de **wijk** en de **buurt** moet gekoesterd worden.

Participatie, goede basisvoorzieningen en sociale samenhang zijn de bouwstenen voor een goed beleid. Dat moet ook doorklinken in de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). De WMO is veel meer dan de organisatie van zorgtaken. Het gaat om participatie: het volwaardig mee kunnen doen in eigen dorp en buurt. Waar belemmeringen zijn, wil Progressief Bernheze die in samenspraak met bijvoorbeeld het Integraal Platform Gehandicapten (IPG) wegnemen.

Progressief Bernheze wil een **preventief jeugdbeleid**, zodat alle kinderen en jongeren in veiligheid en gezondheid op kunnen groeien en met goed onderwijs en welzijnsvoorzieningen maximale mogelijkheden hebben zich te ontwikkelen.

3.1 DORPEN EN BUURTEN

Elk dorp beschikt over ten minste de volgende en **goede basisvoorzieningen**:

- goede gezondheidszorg
- goede sportfaciliteiten
- gemeenschapshuizen of dorpscentra
- onderwijs en kinderopvangfaciliteiten
- een dorps- of wijkraad
- bereikbaar openbaar vervoer.

Er komt een nieuwe notitie **gemeenschapshuizen**, waarbij het accent minder ligt op beheer en geld, maar veel meer op de inhoud: activiteiten, leefbaarheid en WMO. Gemeenschapshuizen waar plannen gesmeed worden voor een betere leefbaarheid, een hogere participatie en meer betrokkenheid van inwoners.

De **dorpscentra** krijgen een belangrijke rol bij het vergroten van de participatie van inwoners, naast de gevestigde partijen (wooncorporaties, zorg en gezondheidszorg en welzijnsorganisaties). Betrokken inwoners, die zich inzetten voor goede onderlinge contacten en dienstverlening, zijn een noodzakelijke aanvulling op de professionele instellingen, die externe vrijwilligers naar de wijk of buurt brengen (hoe zeer dat ook te waarderen is!). Maar alleen met betrokken bewoners uit eigen buurt of dorp zijn er voldoende kansen om de groeiende eenzaamheid tegen te gaan en ervoor te zorgen dat ouderen lang zelfstandig kunnen blijven wonen. Er komt geld en professionele ondersteuning om dorps- en buurtbewoners in staat te stellen samen met organisaties van wonen, zorg en welzijn te werken aan een woonomgeving, waarin goed en levensbestendig gewoond kan worden, er zorg op maat is, mensen meedoen aan hun buurt, zich voor de buurt en elkaar verantwoordelijk voelen.

Het **beheer en onderhoud van het openbaar groen** in dorpen en buurten wordt opgezet in samenwerking met de bewoners.

3.2 SOCIALE ZAKEN

De werkloosheid neemt toe, ook onder zzp-ers en zelfstandigen. We moeten er alles aan doen mensen die werkloos worden actief te houden, zodat hun kansen op de arbeidsmarkt hoog zijn, zodra de economie weer aantrekt. Er komen meer **werkgelegenheidsprojecten**. Die kunnen ook betrekking hebben op internationale samenwerking. Met behulp van welzijnsorganisaties - zoals Vivaan - komen er **ontmoetingscentra** in onze dorpscentra. Om elkaar te ondersteunen, te helpen en waar mogelijk actief te worden in tijdelijke projecten die de gemeente aanbiedt. Ook wordt vrijwilligerswerk gestimuleerd.

Optimisd wordt uitgenodigd partners te zoeken ter **ontwikkeling van een kringloopbedrijf** aan de zuidkant van onze regio. Zo nodig sluit Heesch bij het bestaande bedrijf in Oss aan en de overige dorpen bij het nieuwe kringloopbedrijf. Optimisd betreft bij deze opzet uitdrukkelijk doelgroepen die weinig of geen kans maken op de arbeidsmarkt.

De gemeente start een project met **Buurtzorg**. Dit nieuwe concept biedt voor alle partijen veel meer kwaliteit dan de huidige thuiszorg. Het concept wordt of in samenwerking met bestaande aanbieders van thuiszorg aangeboden of zelfstandig door Buurtzorg Nederland.

De **informatie** aan mensen met een beperking of met een chronische ziekte over gemeentelijke en andere voorzieningen wordt verbeterd. Bij het verstrekken van **hulpmiddelen en voorzieningen** zijn de persoonlijke situatie en keuzevrijheid uitgangspunt.

De dienstverlening in het kader van het bestek **gehandicaptenvervoer** wordt verbeterd. Er zijn nog teveel klachten.

Het aantal mensen dat **schulden en psychosociale problemen** heeft neemt toe. Maatschappelijk werk, schuldhulpverlening en het sociaal raadsliedenwerk hebben hierin een belangrijke taak. Hun werk is belangrijk en wordt verder ondersteund.

We maken ons zorgen over de toename van het aantal kinderen in de crisisopvang van het **Verdihuis**. Het Verdihuis willen wij voldoende ruimte bieden voor tijdelijke opvangplekken.

3.3 ONDERWIJS, KINDEROPVANG EN CULTUUREDUCATIE

Peuterspeelzalen en kinderopvang gaan samen en worden ingebed in het basisonderwijs, als een plaats waar kinderen socialiseren en spelen.

De gemeente stimuleert dat **kinderen met een beperking** naar het regulier onderwijs kunnen gaan. Als dat niet mogelijk is, draagt de gemeente zorg voor een veilig schoolvervoer.

De gemeente gaat na hoeveel mensen in Bernheze onvoldoende kunnen lezen en schrijven. Een aanbod voor **alfabetisering** is vervolgens nodig.

Volwassenen die een **tweede onderwijskans** willen, moeten daartoe de gelegenheid hebben. Er komen afspraken hierover met de ROC's (Regionale Opleidings Centra) en andere onderwijsinstellingen.

De activiteiten van **Cube** (Cultuureducatie Bernheze) worden voortgezet en gaan zich ook richten op volwassenen in onze gemeente.

3.4 INTERNATIONALE SAMENWERKING

Het beleid voor **internationale samenwerking** is nu succesvol, mede door ons voorstel het budget te verhogen. Er zijn nu al 18 organisaties actief. De groei maakt het nodig het budget te verhogen, voor faciliteiten (vervoer, opslagruimte) en projecten.

3.5 LOKALE OMROEP

De **Bernhezer Omroepstichting** wordt structureel gesubsidieerd. Daarmee moet verdere professionalisering plaatsvinden, voornamelijk ten aanzien van de verslaggeving van het lokale nieuws. Daarnaast worden de mogelijkheden voor regionale samenwerking tussen lokale omroepen onderzocht.

3.6 JEUGDBELEID

Er komt een betere samenwerking met Bureau Jeugdzorg en de Centra voor Jeugd en Gezin. De regionale **Centra voor Jeugd en Gezin** dienen decentraal en herkenbaar aanwezig te zijn in Bernheze. Naast advisering en signalering is het organiseren van preventieve activiteiten zoals voorlichting en opvoedingsondersteuning, van groot belang.

3.7 VRIJWILLIGERSWERK EN VERENIGINGSLEVEN

Vrijwilligerswerk staat onder druk. Voor langdurige klussen en bestuursfuncties zijn steeds minder vrijwilligers beschikbaar, terwijl de groep die nog in is voor langdurige klussen, binnenkort langer gaat werken. De situatie wordt samen met de **Steunpunten Vrijwilligerswerk** in kaart gebracht. Op basis daarvan komt er een actieplan en worden nieuwe methodes voor werving van vrijwilligers ingezet.

Financiële drempels voor verenigingen om gebruik te maken van onze **dorpscentra of gemeenschapshuizen** worden weggenomen via subsidies.

Sport wordt breder gestimuleerd, in samenwerking met de leefstijlprojecten van bijvoorbeeld de GGD.

3.8 CULTUURHISTORISCH ERFGOED

Er komt een **integraal beleid** ten aanzien van het cultuurhistorisch erfgoed, de zorg voor de gemeentelijke monumenten en de controle op wettelijke voorgeschreven archeologisch onderzoek op gevoelige locaties.

De **deskundigheid** over cultureel erfgoed wordt bevorderd. Daarbij spelen de Heemkundekringen in Bernheze een belangrijke rol en worden subsidies gehandhaafd voor het bewaren van ons cultureel erfgoed.

3.9 IN DE DORPEN

De functie van de **dorpsraad/kerncommissie** wordt uitgebreid en versterkt.

Er komt een onderzoek naar gemeenschapsfuncties op de begane grond van nieuwbouwlocatie '**Ter Weer**'.

Er komt een voortvarende aanpak van de te realiseren gemeenschapsaccommodatie in **Nistelrode**. De investering dient haalbaar en realistisch te zijn. En dat geldt ook voor de exploitatie.

De locatie de Brouwershoeve wordt zo herontwikkeld dat het dorpse karakter van **Nistelrode** behouden blijft.

In de omgeving van gemeenschapshuis de Stuik in **Vorstenbosch** wordt op de huidige locatie van de sportzaal een nieuwe sportvoorziening gerealiseerd in combinatie met ouderenwoningen.

De **buurtbusverbinding** met Uden (locatie nieuwe ziekenhuis) vanuit de dorpen in Bernheze wordt verbeterd.

4 EEN OPEN EN BETROKKEN BESTUUR

In de politiek draait het niet alleen om problemen die om een oplossing vragen, maar ook om **communicatie, openheid en samenwerking met bewoners**. Dat moeten kernwaarden zijn bij het bestuur van onze gemeente. Duidelijk, streng en daadkrachtig als het nodig is, maar tegelijk transparant, aanspreekbaar en toegankelijk voor suggesties en kritiek. Mensen moeten zich medeverantwoordelijk kunnen voelen voor het gemeentebestuur en vertrouwen hebben in het lokaal bestuur. Dat kan door mensen actief te betrekken bij uiteenlopende zaken als verkeersveiligheid, openbare verlichting, groenvoorziening, speelvoorzieningen, de WMO en andere buurt- en dorpszaken die in de vorige hoofdstukken aan de orde kwamen.

Er zit bij inwoners meer **kennis** dan de gemeente ooit alleen kan organiseren. Door serieus naar mensen te luisteren, hen bij het maken van beleid te betrekken en door verantwoording af te leggen kan de gemeente het vertrouwen van haar inwoners winnen en behouden.

Progressief Bernheze vindt dat beleid zo moet werken dat **discriminatie en uitsluiting** in de hele gemeenschap worden bestreden. Van de gemeente mag verwacht worden dat ze hierin een actief beleid voert. Organisaties die kwetsbare groepen ondersteunen moeten door de gemeente geholpen worden.

4.1 BETROKKENHEID VAN INWONERS

Inwoners krijgen via **dorps- en buurtraden** een plaats in het voorbereiden en uitvoeren van het gemeentelijk beleid. In alle dorpen worden dorps- of buurtraden gevormd. Niet door het op te leggen, maar via de weg van argumenteren en overtuigen. Onze kijk op wijk en buurtgericht werken is dat het op de eerste plaats om de belangen van de inwoners gaat. Leefbaarheid, veiligheid, dienstbaarheid en betrokkenheid op elkaar zijn de kernwaarden. Via de raden wordt een groter deel van het gemeentelijk budget voor projecten in de dorpen en buurten in samenwerking met bewonersgroepen ingezet.

De spelregels voor het werk van de dorps- en buurtraden bij de voorbereiding en uitvoering van gemeentelijke plannen worden vastgelegd in een participatieverordening. De raden worden door de gemeente geholpen hun werk verantwoord en deskundig te kunnen doen, door subsidie, ondersteuning door Vivaan, een vaste contactambtenaar en regelmatig overleg met het college.

4.2 BESTUUR VAN DE GEMEENTE

In het **duaal stelsel** bepalen de raad en de raadscommissies hun eigen agenda. Waar het college onvoldoende in staat is onderwerpen te agenderen, zorgen de raad en de raadscommissies zelf voor onderwerpen die geagendeerd worden. Meer dan tot nu toe moeten raad en commissies hun rol van volksvertegenwoordiger invullen door overleg met organisaties en inwoners.

Donderdagavond wordt **politieke avond**. Naast de raadsvergadering vinden ook de commissievergaderingen op donderdag plaats, bij voorkeur alle commissievergaderingen op dezelfde avond, met variabele aanvangstijden per commissie. Daarnaast komt er de mogelijkheid van drie (of meer) **burgerleden** per fractie, zodat raadsleden minder belast worden.

Wij willen in houding en woord zien dat college-, raads- en commissieleden de **integriteitscode** naleven. Het college, de raad en elke raadscommissie bespreken eenmaal per jaar de uitvoering en stand van zaken van de integriteitscode.

Inwoners van Bernheze die na een aantal jaren **genaturaliseerd** worden, ontvangen hun paspoort in het gemeentehuis van Bernheze. Deze gebeurtenis wordt onderdeel van een **dag van de democratie**.

Naast inspreken in commissievergaderingen, wordt het ook mogelijk om **mee te spreken**. Inwoners en organisaties kunnen dan - na een eerste reactie van de commissie - reageren. Ook bij raadsvergaderingen zou de mogelijkheid moeten bestaan, dat inwoners en organisaties inspreken.

Het **servicepunt Heeswijk-Dinther** wordt niet gesloten, tenzij:

- het huidige servicepunt zo weinig gebruikt wordt, dat openstelling financieel niet meer verantwoord is
- de (digitale) dienstverlening van de gemeente volledig op orde is
- onderzocht is of onderdelen van de gemeentelijke dienstverlening bij andere voorzieningen (bijvoorbeeld bij Cunera/de Bongerd) kunnen worden ondergebracht
- er een goede openbaar vervoerverbinding is met Heesch.

4.3 COALITIEVORMING EN COLLEGE

Progressief Bernheze is voorstander van een duidelijk en transparant proces met betrekking tot de **coalitievorming**. Daarom stellen wij voor dat er direct na de verkiezingen een openbaar debat tussen de partijen wordt gehouden en er een onafhankelijke informateur wordt aangesteld.

Er kan volstaan worden **drie formatieplaatsen** (fte's) voor de wethouders, met een evenwichtige verdeling in zwaarte van de portefeuilles. De wethouders krijgen naast een inhoudelijke ook een **gebiedsportefeuille**, die gekoppeld is aan dorps- en buurtraden.

4.4 GEMEENTE EN DUURZAAMHEID

Het **gemeentelijk wagenpark** moet op elektriciteit of gas gaan rijden. De gemeente gaat **duurzamer inkopen**. Bernheze scoort nu een onvoldoende. In het gemeentehuis komt een **duurzaamheidsmeter** in de hal te staan die aangeeft in hoeverre de gemeente zelf duurzaam en energiebesparend handelt. Bij het aanpassen of verbouwen van gemeentelijke gebouwen worden standaard duurzame maatregelen toegepast.

4.5 SAMENWERKING BERNHEZE EN MAASDONK

Schaalvergroting is niet na te streven. De afstand tot de burger wordt groter, terwijl de kosten vaak niet lager worden. In plaats van fusie is intensievere samenwerking met buurgemeenten beter en wel iets om na te streven. Fusie is alleen aan de orde als uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat samengaan onevenredig zoveel voordelen oplevert.

4.6 EEN FINANCIËEL GEZONDE GEMEENTE

De gemeente moet een **sober financieel beleid** voeren. Er zal bezuinigd moeten worden, ook in bestaand beleid. Inhuur van derden moet worden beperkt. Bij lastenverdeling dragen de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. De lastendruk moet niet hoger zijn dan het landelijke gemiddelde.

Het **aanbestedingsbeleid** wordt uitgebreid naar een goed inkoopbeleid met efficiencykorting en een optimale prijs/prestatieverhouding. Daarvoor zijn heldere plannen nodig en een nauwkeurige controle van het werk. Zo krijgt Bernheze waar voor haar geld. Kostenbesparing kan door bulk- en collectieve inkoop samen met andere gemeenten.